

Colloquium Biblicum Vindobonense

Mario CIFRAK

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 001 Zagreb
mario.cifrak@ofm.hr

U Beču je 23. i 24. listopada ove godine održan Colloquium Biblicum Vindobonense u organizaciji Austrijskog biblijskog djela na temu »Paulus und Papyri. Der Völkerapostel im Alltag seiner Gemeinden«. S našeg su Fakulteta sudjelovali: prof. dr. Nikola Hohnjec, doc. dr. Mario Cifrak i umirovljeni prof. dr. Adalbert Rebić. Iz Hrvatske su još bili prisutni kolege iz Đakova: prof. dr. Karlo Višaticki i mr. sc. Marko Tomić. Samom seminaru prethodio je posjet Muzeju papirusa Austrijske nacionalne biblioteke. To je drugi po veličini u svijetu muzej papirusa s oko 180 000 predmeta i oko 60 000 grčkih papirusa, od kojih se opet više od 90 papirusa odnosi na Bibliju i grčko-rimsku svakodnevicu dokumentarnog i literarnog tipa. Stručni je vodič u muzeju te predavač na skupu, koji okuplja bibličare Srednje Europe (osim nas, još iz Austrije, Češke, Poljske i Mađarske), bio prof. dr. Peter Arzt-Grabner sa Sveučilišta u Salzburgu. Habilitirao se za papirologiju te je pokretač projekta »Papyrologische Kommentare zum Neuen Testament«. Papirologija je relativno mlada znanost koja bitno obogaćuje naše znanje o antičkoj grčko-rimskoj kulturi, literaturi, gospodarstvu, društvu, politici, pravu i religiji. Najstarija svjedočanstva europske literature također su sačuvana na papirusu kao i najraniji novozavjetni rukopisi. Velik dio od otprilike 700 000 sačuvanih fragmenata sadrži tekstove iz antičke svakodnevice (privatni i službeni dokumenti na grčkom, latinskom ili koptskom jeziku). Iskapanja u Egiptu i na Bliskom istoku svake godine otkrivaju još novih papirusa i *ostrakona*. Oko 55 000 je objavljeno te nam pružaju osobitu sliku antičkog života. Riječ je o izvještajima o rođenju, poreznim potvrdama, ugovorima o najamu

i radu, svjedočanstvu vjenčanja ili obavijestima o smrti. U tim se okvirima kretao život običnog Rimljanina.

Već se petnaest godina na Sveučilištu u Salzburgu na Odsjeku za biblijske znanosti i crkvenu povijest radi na tzv. »papirološkim« komentarama Novoga zavjeta. Pavlove se poslanice, u usporedbi s pismima na papirusu, pokazuju kao pisma velikog misionara i dušobrižnika koji je znao prepoznati situaciju konkretne zajednice i tako adekvatno navijestiti evanđelje Isusa Krista, odnosno predložiti ona rješenja za koja je smatrao da vode k cilju u zajednici za koju je pisao. Na papirusu sačuvani ugovori, brojna pisma, sudski protokoli između ostaloga izvješćuju kako su ljudi u antici živjeli i razmišljali. Tako postaje razumljivo o čemu se radi kod Pavla, kad piše o robovima, supružnicima ili vojnicima ili o slavljima s kulturnim žrtvovanjem. U Pavlovo je vrijeme npr. ženidba bila privatna stvar i tako je u društvu bila posve drukčije gledana nego danas u vrijeme državne i crkvene institucionalizacije braka. Na toj se pozadini otkriva mnogo toga što npr. Pavao piše o braku u Prvoj poslanici Korinćanima. To je bila tema jednog dijela predavanja uz govor o robovlasništvu i radu na primjeru Poslanice Filemonu. Samo je predavanje inače bilo podijeljeno u četiri dijela, a uz već spomenuti dio bilo je govora o Pavlovim poslanicama kao prigodnim spisima i njihovoj usporedbi s pismima na papirusu. Zatim se u izabranim temama iz svakodnevice i teologije govorilo o službenicima u zajednici, blagovanjima žrtvovanoga idolima, carskom kultu i, na kraju, o pseudoepigrafiji.

Što se dugo vremena gledalo kao suprotnost u Pavlovoj teologiji, pokazuje se na temelju svakodnevnih tekstova njegova vremena kao velika sposobnost »apostola naroda« što nije pokušao jedan jedini koncept nametnuti svima nego je ozbiljno pragmatički uzimao da je svaka zajednica drukčija i da čak pojedini članovi zajednice imaju svoje posebnosti što se tiče njihovih nedostataka kao i sposobnosti (= karizmi).

Odatle možemo učiti. Novost kršćanstva tako se dà jasnije spoznati, prevesti u sadašnjost i oživjeti nakon gotovo dva tisućljeća.